MALI RJEČNIK KARAKTERISTIČNOG LEKSIKA GOVORA KUMROVCA

Moguljak, Natalija

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:132386

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

UČITELJSKI FAKULTET

ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

NATALIJA MOGULJAK

PREDDIPLOMSKI RAD

MALI RJEČNIK KARAKTERISTIČNOG LEKSIKA GOVORA KUMROVCA

Čakovec, studeni 2017.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

UČITELJSKI FAKULTET

ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

(ČAKOVEC)

PREDDIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Natalija Moguljak

TEMA ZAVRŠNOG RADA: MALI RJEČNIK KARAKTERISTIČNOG LEKSIKA GOVORA KUMROVCA

MENTOR: dr. sc. Đuro Blažeka

Čakovec, studeni 2017.

Sadržaj

1. UVOD 5
2. OPĆINA KUMROVEC 6
2.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ KUMROVCA 7
2.2. POVIJEST KUMROVCA 8
3. GORNJOSUTLANSKI DIJALEKT 10
3.1.FONOLOGIJA KUMROVEČKOG GOVORA 11
3.2. VOKALIZAM KUMROVEČKOG GOVORA 11
3.3. KONSONANTIZAM U KUMROVEČKOM GOVORU 12
4. SONANTI U KUMROVEČKOM GOVORU 13
5. OPSTRUENTI U KUMROVEČKOM GOVORU 14
6. MALI RIJEČNIK GOVORA KUMROVCA 15
7. ZAKLJUČAK 50
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOG RADA 53

Sažetak

Kumrovec je općina koja se nalazi na zapadnome dijelu Krapinsko-zagorske županije, blizu granice sa Slovenijom. Sa svojih 16km², najpoznatija je kao rodno selo Josipa Broza Tita. Kumrovec ima deset naselja te prema popisu iz 2001. broji 1854 stanovnika. Smješten je u kotlini kroz koju rijeka Sutla. U svojoj bogatoj povijesti, Kumrovec je bio jedan od posjeda Cesargrada te se od toga vremena prvi puta spominje njegovo ime. U današnje vrijeme, Kumrovec je selo u kojem živi relativno malo ljudi, međutim i dalje je turistički atraktivno zbog obnovljene Titove rodne kuće te muzeja na otvorenom „Staro selo Kumrovec“.

Govor Kumrovca spada u kajkavski dijalekt, tj. spada u gornjosutlanske dijalekte. Naziv dolazi zbog specifičnosti naglaska Kumrovca i ostalih mjesta koja su smještena uz tok rijeke Sutle. Iz razloga što je zemljopisnim položajem usko vezan za Sloveniju, poprimio je i neke elemente slovenskoga govora. Kumrovec je mjesto koje ima karakteristične crte govora bez obzira njemu slične ostale gornjosutlanske dijalekte. U radu su zasebno prikazani fonologija, konsonantizam, vokalizam te sonanti i opstruenti u Kumrovečkome govoru, ali i u odnosu na ostale „susjedne“ dijalekte. Osebujnost Kumrovečkoga govora možemo vidjeti u „Malom rječniku govora Kumrovca“ koji je zaključni dio ovoga završnoga rada.

Ključne riječi: Kumrovec, rječnik, gornjosutlanski dijalekt, obilježja govora Kumrovca

Summary

Kumrovec is a municipality which is located on the west part of Krapinsko-zagorska county, very close to state border of Slovenia. With It's 16 square kilometers, it is a village as well known as a birthplace of Josip Broz Tito. Kumrovec has 10 villages and 1854 people living in them from the list of 2001 year. It is settled in the middle between the hills next to the river Sutla. In It's well known history, Kumrovec was one of the villages of Cesargrad, and from then the name “Kumrovec” is in use. Today, Kumrovec is a home for not so many people, but it is attracted by tourists because of the renovated birth house of Tito, and the whole museum on open “Staro selo Kumrovec”.

Speech of Kumrovec is one of the kajkavian dialect, or we can also say gornjosutlanski dialect. This name comes from the uniqness and speciality of Kumrovec accent and the accent of the rest of the places near the river Sutla. Geografic place of Kumrovec near to Slovenia is also one of the reasons why people in Kumrovec have some similarity in speech with Slovenian people. Here in this following text, it is shown phonology, consonantism, vocalism, vowels and consonants not only in Kumrovec speech, but also compared Kumrovec with the rest of gornjosutlanski speech. The speciallity of Kumrovec speech we can see at „Mali rječnik govora Kumrovca“ which is the main thing of this work.

Key words: Kumrovec, vocabulary, gornjosutlanski dialect, characteristics of Kumrovec speech

1. UVOD

Tema ovoga diplomskog rada proizašla je iz želje za istraživanjem rodnoga mjesta mojih roditelja. Fascinantan način života i govora koji uvelike odudara od književnoga, samo je djelomično zaslužan zašto je ova tema tako zanimljiva.

U ovome radu opisana je općina Kumrovec, kao i njene bitne značajke. Geografski položaj, povijesne činjenice te ljepote kajkavskoga dijalekta. Ono na što sam je obraćena pažnja jest zasebna podjela kajkavskoga dijalekta te osnovne karakteristike govora Kumrovca i u odnosu na druge dijalekte gornje Sutle. Iako je ostalo još mnogo prostora daljnjem istraživanju, u ovome radu možemo jasno upoznati i prepoznati govor „najpoznatijega sela na svijetu“. Rječnik govora Kumrovca nastao je iz višemjesečnoga prikupljanja informacija i samih riječi i rečenica od strane obitelji i prijatelja koji su izvorni govornici.

Općina Kumrovec poznata je najviše zbog toga što je rodno mjesto Josipa Broza Tita. Iz želje da je upoznam iz drugačije perspektive te prikažem neke druge ljepote ovoga zagorskog sela, u daljnjem tekstu predstavit ću Kumrovec u drugačijem svjetlu. Zbog svjesnosti koliko je zapisa o samome Kumrovcu i njegovom leksiku malo, ovim radom željela bih doprinijeti očuvanju kulturne baštine i leksika Kumrovca.

2. OPĆINA KUMROVEC

Kumrovečki kraj jedan je od zaštitnih lica Hrvatske. Općina Kumrovec nalazi se u zapadnome dijelu Krapinsko–zagorske županije, smještena s lijeve strane od obale rijeke Sutle, koja je ujedno i granica s Republikom Slovenijom. Od glavnoga grada Republike Hrvatske udaljena je samo 48 kilometara i prostire se na 16 kvadratnih kilometara. Prema popisu stanovništva iz 2001., općina Kumrovec broji 1854 stanovnika, koji su raspoređeni u deset naselja: Donji Škrnik (200 stanovnika), Dugnjevec (86 stanovnika), Kladnik (186 stanovnika), Kumrovec (304 stanovnika), Podgora (42 stanovnika), Ravno Brezje (258 stanovnika), Razdrto Tuheljsko (125 stanovnika), Razvor (227 stanovnika), Risvica (309 stanovnika), Velinci (117 stanovnika).[1] Popis stanovništva iz 2011. broji tek 1618 stanovnika, od toga 1593 stanovnika živi u navedenim naseljima.[2] Načelnik općine do lipnja 2017. bio je Dragutin Ulama, a trenutnu načelničku dužnost obavlja novoizabrani Robert Šplajt. Dan općine slavi se 24. studenog u znak sjećanja na postavljanje spomenika hrvatskoj himni „Lijepa naša“ u Zelenjaku.

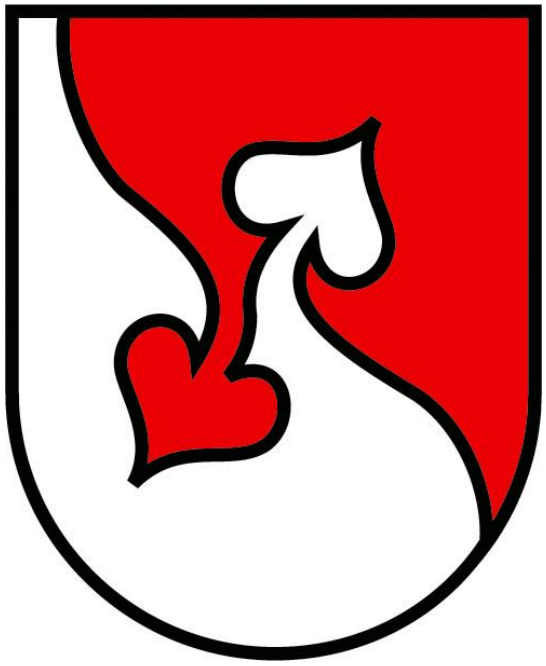

Slika 1. Grb općine Kumrovec

[1] https://hr.wikipedia.org/wiki/Kumrovec, pristupljeno 03.11.2017.
[2] http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/, pristupljeno 03.11.2017.

2.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ KUMROVCA

Općina Kumrovec okružena je općinama: Zagorska sela, Desinić, Tuhelj te gradom Klanjcom. Zapadno Kumrovca teče rijeka Sutla, granica sa Republikom Slovenijom, gdje se nalazi Slovenska Bistrica ob Sotli.

„Kumrovec leži na rijeci Sutli, u slikovitoj kotlini, na njezinu srednjem toku. Sutla izvire u Maceljskoj gori, protječe kraj Rogateca i uglavnom teče od sjeveroistoka prema jugozapadu praveći u svom gornjem toku veliki zaokret. U kotlini gdje leži Kumrovec Sutla drži smjer gotovo od istoka prema zapadu krivudajući na dnu ravnog polja u nevelikim vijugama. Pribrežni reljef ovog polja uokviren je brdima tako da sam Kumrovec leži u kotlini vrlo zanimljivog krajolika.“[3]

Kumrovec je okružen brežuljcima, nalazi se u kotlini, uz granicu sa Slovenijom. Na rijeci Sutli se nalazi most prijateljstva Gmajna-Kunšberg koji već dvanaestu godinu zaredom tradicionalno okuplja mještane s obje strane rijeke Sutle te tako održava i slavi dobrosusjedske odnose dviju država.[4]

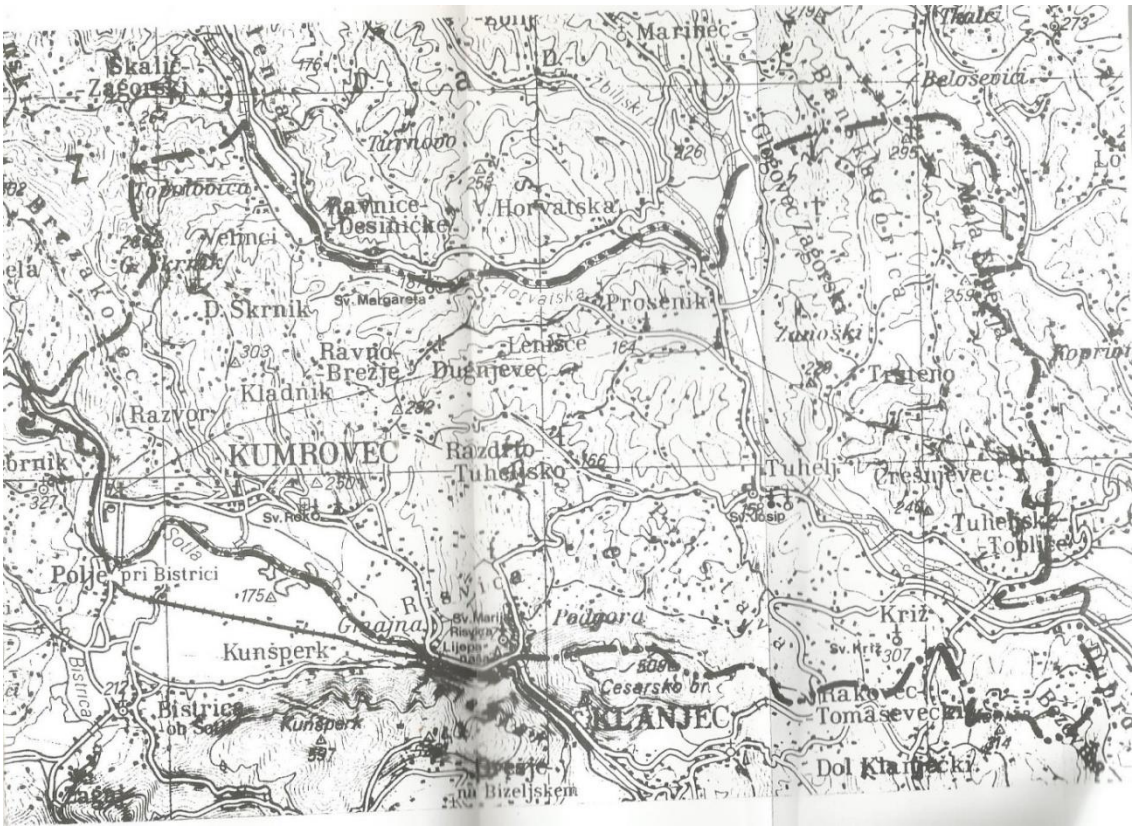

Slika 2. Zemljopisna karta općine Kumrovec

[3] Magašić, Anica, *Monografija Kumrovec*, Kumrovec, Spomen-park Kumrovec, 1979., 20-22.
[4] http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/, pristupljeno 03.11.2017.

2.2. POVIJEST KUMROVCA

Pod spomenutim imenom Kumrovec se u pisanim oblicima prvi put javlja 1463., kao jedan od posjeda Cesargrada. Od 14. stoljeća Cesargrad je u vlasti grofova Celjskih te postoje dvije teorije o tome tko ga je i kako sagradio. Jedna je da su Cesarvrh dobili od Andrije II. koji je sagradio Cesargrad, a druga da je Cesargrad podigao češki kralj Otokar. Postoji mišljenje kako je ime Kumrovec potječe iz riječi „kumerni“, što bi značilo siromašne, bijedne i nevoljne ljude, kako su cesargradski feudalci nazivali svoje kmetove. Drugo vjerovanje je da je ime Kumrovec nastalo od riječi „kumr“, što znači blato, a opisivala je stanje zemlje i prometnica u dolini rijeke Sutle.[5] U 15. stoljeću dolina Sutle doživljava 13 turskih provala zajedno s bitkom iz 1475. godine. Propadanje naselja, spaljena sela, pusta zemlja te siromaštvo i posljedice koje padaju na leđa seljaka, a njihovo izrabljivanje dovodi do seljačke bune koju je 1573. vodio Matija Gubec.[6]

Prema autorici Jagarčec, Hrvatsko zagorje krajem 19. stoljeća bilo je najgušće naseljeno područje Banske Hrvatske. Tada je Kumrovec upravnom podjelom pripadao općini Zagorska sela. Kumrovec je oduvijek dio župe Tuhelj pa se tako i povijest Kumrovca i Kumrovčana može velikim dijelom upoznati kroz crkvene knjige. Na brijegu iznad samoga Kumrovca nalazi se barokna kapelica sv. Roka, u kojoj se i dan danas slavi proštenje sv. Roka. Kumrovec također krasi cesargradska utvrda te kapela Majke Božje Risvičke, s druge strane Kunšberg i kapela sv. Margarete. Unatoč kulturno-povijesnim spomenicima datiranim još od neolitika, kumrovečki kraj postao je poznat tek kao rodno mjesto Josipa Broza Tita. Titova kuća stavljena je izvan upotrebe još davne 1945. te je vremenom postala glavni objekt posjećivanja turista u muzeju „Staro selo Kumrovec“. Obnovljena i donekle izmijenjena, ipak je ostala zorni prikaz života Tita, Titovih roditelja te općenito života seljana u ono vrijeme. U sklopu programa uređenja „Starog sela“ Kumrovec, 1981., restaurirana je i stara kumrovečka škola (sagrađena 1891.) koju je pohađao i sam Tito.[7]

„Danas je Kumrovec, bez velike industrije ili drugih razvojnih pogona, mjesto s poviješću koje se polako vrača svojim prirodnim i kulturno-turističkim kapacitetima, koji ga mogu izvući iz povijesne letargije u koju je zapao pod kraj 20. stoljeća.“[8]

[5] http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/povijest/, preuzeto 8. 11. 2017.
[6] Isto.
[7] Jagarčeć, Nadica „Kulturno-povijesne odrednice kumrovečkog kraja“ *Muzeologija*, br. 34., Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, 128-132.
[8] http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/povijest/, preuzeto 8. 11. 2017.

Slika 3. Rodna kuća Josipa Broza Tita, u pozadini je hotel "Kumrovec", kasnije Titova rezidencija, a iznad toga je kapela sv. Roka.[9]

[9] Jagarčeć, Nadica „Kulturno-povijesne odrednice kumrovečkog kraja“, 131.

3. GORNJOSUTLANSKI DIJALEKT

Kajkavsko narječje dijeli se na 15 jedinica te se kao jedno od njih navodi i Gornjosutlanski dijalekt. Prema podjeli autora Lončarića kajkavsko narječje dijelimo na:[10]

1) plješivičkoprigorski
2) samoborski
3) gornjosutlanski
4) bednjansko-zagorski
5) varaždinsko-ludbreški
6) međimurski
7) podravski
8) sjevernomoslavački
9) glogovničko-bilogorski
10) gornjolonjski
11) donjolonjski
12) turopoljski
13) vukomeričko-pokupski
14) donjosutlanski
15) goranski

Gornjosutlanski dijalekt odnosi se na narječje vezano uz gornji tok rijeke Sutle uz granicu sa Slovenijom. Riječ je o govorima koji nisu ujednačeni i ne podudaraju se međusobno prema razvoju polaznih, starih hrvatskih vokala, međutim spajaju ih neke druge zajedničke odrednice koje ih ujedno razlikuju od ostalih kajkavskih dijalekata. Prema radovima Mije Lončarića[11] (1996.) izdvojen je na temelju kombinacije akcentskog i vokalskog kriterija te specifične akcentuacije intonacije i kvantitete. Zapadna strana rijeke Sutle, ujedno i granica sa Slovenijom, predstavlja područje gornjosutlanskog dijalekta. Zemljopisno gledajući od sjevera prema jugu to su mjesta: Hum na Sutli, Pregrada, Desinić, Klanjec te Kumrovec. Gledajući u jezičnom smislu, to je dijalekt koji s istočne strane graniči sa središnjozagorskim ili bednjansko-zagorskim, a na jugu s donjosutlanskim dijalektom (s čakavskom osnovicom).

[10] Lončarić, Mijo, *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.
[11] Celinić, Anita „Gornjosutlanski dijalekt kajkavskoga narječja u svjetlu fonologije“, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, br. 17, Zagreb, 2011., 18-19., prema Lončarić, Mijo, *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.

Zapadnim dijelom graniči sa slovensko štajerskim govorima (središnjim štajerskim i sutlansko-bizeljskim).[12]

Prema autorici Celinić koja je desetak godina istraživala veći broj govora, za detaljnu analizu izabrala je govor Huma na Sutli, Pavlovca, Kostelskog, Kostel-Bregi te naposljetku i Kumrovca. Međutim, govori u kojima su ukinute opozicije prema kvantiteti i intonaciji su oni uz Sutlu (Kumrovec i Hum na Sutli), u njima je fonološki relevantno samo akcenatsko mjesto. Zbog geografskoga položaja (granica sa Slovenijom), Kumrovec u svome govoru sadrži pojedine karakteristike govora susjedne nam države te mnogo sličnosti s istim. Sva istraživana mjesta u govoru se malo razlikuju i te se razlike odnose uglavnom na stare pravoslavenske silazne naglaske. Isto tako, zbog ukinutosti opreka i po intonaciji i po kvantiteti, možemo očekivati vrlo zanimljiv te složen vokalizam.[13]

3.1.FONOLOGIJA KUMROVEČKOG GOVORA

Kao što sam navela ranije, Kumrovečki govor ujedno je karakterističan i po tome što se povezuje sa slovenskim dijalektima. Tako prema Iviću možemo primijetiti da je s jedne strane došlo do duženja svih naglašenih nezadnjih slogova a s druge, do mnogih skraćivanja (ukinutost opozicije prema kvantiteti). Ivić navodi i neke karakteristike govora Kumrovca: otvoreniji refleks polazno kratkih vokala *i* i *u* (kratko *i* > *ẹ*, kratko *u* > *ö*) u odnosu na refleks polazno dugih (dugo *i* > *i*, dugo *u* > *ü*), vokal *u* na mjestu polazno dugoga *o*.[14]

Nadalje, u Kumrovcu je u dosta riječi progresivno otvorena i naglašena ultima (npr. riječ mes'u, N, jd.), što je opet logično obzirom na blizinu granice sa Slovenijom. Primarno naglašeni kratki vokali refleksom su izjednačeni s primarno dugima te se od njih kvalitetom razlikuju sekundarno naglašeni kratki vokali (sekundarno naglašeno: pr. *sp'ekla, p'otok).*[15]

3.2. VOKALIZAM KUMROVEČKOG GOVORA

U Kumrovcu se javlja vokalizam s devet jedinica, što ga čini vokalskim sustavom u naglašenom slogu s najmanjim brojem vokala: *i, ü, u, ẹ, ọ, ö, ę, ǫ, a.* Neki od njih su poznati

[12] Celinić Anita „Gornjosutlanski konsonantizam“, *Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.*, br. 28, Zagreb, 2002., 23-33.
[13] *Isto*.
[14] Ivić, Pavle, „Procesi rasterećenja vokalskog sistema u kajkavskim govorima“, *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, br. 11, Zagreb, 1968., 57–69.
[15] Isto.

na širemu kajkavskome području, a neki su karakteristični za gornjosutlanske govore, npr. opće pojave kao što su dodavanje v ispred u ili o u naglašenom i nenaglašenom obliku, no „izostanak“ v kada kontinuanta u prelazi u o (npr. ugao = vugla). Za razliku od naglašenoga vokalizma, nenaglašeni je veoma ujednačen te im je karakteristika manji broj fonema od naglašenih po čemu zaključujemo da su obrnuto proporcionalni. Kumrovec, prema navođenju autorice Celinić, izdvaja monoftonški vokalizam i zatvoreni refleks dugih, a otvoreni kratkih *ə, ě, e i ę.*[16]

3.3. KONSONANTIZAM U KUMROVEČKOM GOVORU

Konsonantizam kajkavskog (gornjosutlanskog) dijalekta ne razlikuje se toliko od ostalih hrvatskih dijalekata. Iako, od svih istraživanih gornjosutlanskih dijalekata, u konsonantizam u Kumrovcu se izdvaja. U njegovom podsustavu sonanata izostaje nazalni palatal *j* (u drugim govorima kontinuanta polaznog *n),* u Kumrovcu se izjednačio sa j. Također, u njegovom je sastavu posvuda stražnjonepčano (velarno) *x* kojemu je ovdje porijeklo prošireno. U naglašenom slogu završno *l* se ističe (npr. *ft'el* = htio, *m'el* = imao) te se u pridjevu radnom slilo u jedan fonem (npr. *p'eko* = pekao, *gov'oro* = govorio). Događaju se i mnoge zamjene konsonanata u suglasničkim skupovima, kao npr. *svr > sr (sr'op* = svrab) ili promjene u početnom slijedu, kao npr. *kvu- > ku (k'učka* = kvočka).[17]

[16] Celinić Anita „Gornjosutlanski konsonantizam“, 31-34..
[17] Isto. str. 24-25.

4. SONANTI U KUMROVEČKOM GOVORU

Sonant v se ponaša više kao zvučni opstruent, parnjak je bezvučnome f s kojim se zamjenjuje. Nalazimo ga na kraju riječi i ispred bezvučnog suglasnika (npr. *brf* = brv, *krf* = krv, fčere = jučer). Ispred dentala *p,b ,m* i *v* prelazi u fonem *x (x vodo* = u vodu, *hmr* = umro).

Sonant ń se u gornjosutlanskim govorima ne ostvaruje kao ń, najčešće je kao nazalni palatal j. Međutim, u govoru Kumrovca nazalno j se gotovo svugdje denazaliziralo u j (npr. *kȍj* = konj, *kȕhija* = kuhinja, *ije* = inje).

Primarni sonant l najčešće ostaje neizmijenjen, no u nekim riječima djelomično se depalatalizira do l' ili se izgovara kao nesliven skup *lj* (npr. *ljuk* = luk). Isto tako, u sljedove *bj, vj* ne umeće se epentetsko l (npr. šibje = šibe, kravji = kravlji), te se ispred vokala prednjega niza palatalizira te dolazi do neutralizacije (u tom položaju dolazi alofon *l'*, a i zamjenjuje se sa *l*). Osim toga, do zamjene polaznoga l došlo je i ispred vokala *u (*npr. *pljúća* = pluća, *gljuh* = gluh). U govoru Kumrovca finalno *l* javlja se u naglašenom i nenaglašenom slogu ako mu prethodi *a* kao kontinuanta polaznih *a* i *ě* (npr. *delal* = radio, *gutal* = gutao). Kada je finalno *l*, iza kontinuanata ostalih nenaglašenih vokala *(i, u, ə)* s njima se „pretvara“ u *o* (npr. *peko* = pekao, *grizo* = grizao, *ozdravo* = ozdravio).[18]

[18] Isto. str. 25-30.

5. OPSTRUENTI U KUMROVEČKOM GOVORU

Suglasnik x (h) u svim gornjosutlanskim govorima ostaje na svom mjestu i to u inicijalnom, medijalnom i finalnom položaju (npr. *hlat* = hlad, *vrhje* = vrhnje). Suglasnik h dolazi i u suglasničkom skupu *hk* (npr. *lahki* = lagan, *mehki* = mekan). Suglasnik *t'* u Kumrovečkom govoru dalo je *c* (npr. *sveca* = svetac), a staro *d'* sonant *j* (npr. *gluje* = glođe, *rjovo* = rđavo). Izjednačeni su skupovi *st'* i *sk'* s jedne, te *zd'* i *zg'* s druge strane. Skupovi *st'* i *sk'* dali su slovo *š* (npr. *h puši* = pušnica, *dvoriše* = dvorište). Skupovi *zd'* i *zg'* dali su slovo *ž.* Jedino skupovi *čr* i *žr* ostaju nepromijenjeni (npr. *črešja* = trešnja, *črn* = crn, *žrebe* = ždrijebe).[19]

[19] Isto. str. 30-32.

6. MALI RIJEČNIK GOVORA KUMROVCA

A

ajmovček *m* juhica

*Baka, prosim te daj mi ajmovčeka skuhaj.

afinger *m* vješalica za odjeću

*Zgužvala bu se košulja, Vladek deni ju na afinger!

ambrela / marela *f* kišobran

*Či pozabiš marelu, pokisno buš.

B

bekovina *f* žuta vrba

*Jože, treba pokositi tej drač polek bekovine.

berajt *adj* spreman

*Jas sem od navek prvi berajt, vas se saki put čaka.

betežen *adj* bolestan

*Jožek nes nejde h školu, betežen je.

bežati *inf* trčati

*Bežiš kak lopof.

bogec *m* siromah

*Bogec nima niti za melju.

bormeš *adj* stvarno

*Bormeš sem pozabila zakleniti lesu.

breja *adj* životinja koja nosi mlado

*Krava Muca je pak breja, pripravi vse ka bumo teleka meli.

brenta *f* velika posuda za nošenje grožđa

*Pune kante mamo, ki je brenta?

C

cagalj *m* kazaljka na satu

*Kad cagalj dojde na pol, onda bu pol 10 vur, a mala deca moraju pojti spat.

capa *f* šapica

*Pogle kak pesek ma malu capu.

cipeljcug *adj* ići pješice

*Cipeljcugom, kok pa?

cucek *m* pas

*Dosti nam je jen cucek, kam več očeš?

cukur *m* šećer

*Jenu žličku cukura f kavu, prosim.

curik *adv* natrag

*Hodi proč, curik!

cvesti *inf* cvasti

*Sosedino cvetje furt lepše cvete.

cvirki *n* čvarci

*Gosti su došli na obed, deni cvirke, luka i jajci na stol!

Č

čabelj *m* čavao

*Kam si hitil one čablje h vrećici?

čakati *inf* čekati

*Čakaj me, pemo skup!

čikobernica *f* pepeljara

*Stari deda je furt mel punu čikobernicu čikof.

čobe *n* usnice

*Deklica je čobice obesila od žalosti za mujcikom.

čohati se *inf* češkati se

***Čošeš se kak da te nigdar niko ne vidi.

črep *m* crijep

*Z črepa nekaj curi, moram pojti glet.

črjavka *f* modrica

*Dečec drafi, ti si pa pun črjavki.

črešja *f* trešnja

*Či se ne požuriš i ne pobereš, vse črešje budu zgnile.

čuča *f* kokoš

*Deda se furt žuri da stigne čučeke nahraniti prije noći.

D

drač ***m*** korov

*Okoli hiže je zrasel drač, nigdo to ne održavlje.

domaja ***f*** domaćinstvo

*Pri sousedu maju lepu domaju.

dilje ***n*** potkrovlje

*Vse kaj ne stane k nam f ormar, mećemo na diljah.

dišeče ***adj*** mirišljavo

*Nekaj se finega kuha, čim tak diši.

delanec ***m*** vino dorađeno s vodom

*Mamo nekaj litri čistoga vina, ne nekaj pa delanca.

deniti se ***inf*** svitati

*Vune se već deni, a še nismo prešli spat.

deti ***inf*** staviti

*Deni mi mobitel punit, prosim te.

dež ***m*** kiša

*Dež pada, veš se vune suši.

dopovedati ***inf*** dokazati nešto, uvjeriti nekoga

*Štefica, uvek delas po svojem! Nič ti se neda dopovedati!

draužiti ***inf*** svađati se, peckati

*Jožek, pusti seku na miru, samo ju dražiš!

dugocajtno *adj* dosadno

*Jezoš, to čakaje pri doktoru je tak dugocajtno.

F

falaček *m* komadić

*De mi še jen falaček meseka.

falinga *f* nedostatak

*Točno sam si mislila da tej dečec mora meti kakvu takvu falingu.

fertuh *m* pregača

*Jože, nemoj mi slučajno bez fertuha f kuhiju!

fajfa *f* lula

***Nigdar deda ni tak opušen ko kad si sedne na stolec i zafajfa jenu.

fara *f* župa

*Zadju nedelju f sedmemu mesecu Tuheljska fara ide na Bistricu.

farof *m* župni dvor

*S farofa se navek čuje kak popevleju.

fest *adj* jako

*Vudril sam se, fest me boli.

firinge *n* zavjese

*Soseda je dela nove firinge, zde pa već nić ne vidimo nuter.

fkaniti *inf* prevariti

*Ak sem ti srčeko fkanil, pozabil te nebum nigdar.

fkraj hititi *inf* baciti u smeće

*Samo smetje maš, hiti to fkraj!

fletno *adj* brzo, okretno

*Fletno bu nam leto prešlo.

flundra *f* bludnica

*Pak se flundra došla pokazivat f selo.

fliska *f* pljuska

*Štefica, či ne ispravis toga kolca, dobila buš takvu flisku da se buš naopak okrenila.

foslin *m* široka i debela daska

*Tej foslin je prekratek, hodi tam zemi douži.

fsekati *inf* zasijeći

*Fsekal bum staru črešju, samo bezveze stoji.

fseposut *adv* posvuda

*Na, fseposut su ftrgjene igračke, za res si deca neznate reda dati.

G

gacija *f* bagrem

*Viš sinek, kok gacija lepo dela hlad.

gajnk *m* natkriveni balkon u nastavku kuće

*Na gajnku sam dela škorje, zmazane su kak nigdar nisu bile.

gazdovati ***inf*** gospodariti

*Čuješ ti, šmrkavec, pri moji hiži nebuš gazoval!

gda ***adv*** kad

*Gda buš došo domof?

gdo ***pr. n*** tko

*Gdo si bu zel še malo cukura?

gelender ***m*** rukohvat

*Primi se za gelender da se ne posklizneš, baka.

genuti se ***inf*** pokrenuti se

*Štefek geni se već jenput! Posel se nebu sam napravil!

germa ***f*** kvasac

*Nesmemo pozabiti baki kupiti germu, je rekla da bu delala zdiganoga kolača.

gliboko ***adj*** duboko

*Mama je rekla da se nesmemo kupati tam di je gliboko

gmajna ***f*** niski teren

*Na gmajni su deca, hodi po jih, večerja je na stolu.

gredenc ***m*** vitrina, dio namještaja

*Peneze je deda furt skriva f gredencu.

gruntati ***inf*** razmišljati, premišljati

*Nekaj si gruntam, morti si zašparam za novi biciklin.

grajnko ***adj*** gorko

*Štefica, nekak si preveč grajnko te orehe zamesila.

gobec ***m*** nos

*Gobec si obriši.

gostuvaje *n* svadba

*Dobili smo pozivnicu da h maju mesecu pemo na gostuvaje.

H

hajcati *inf* grijati

*Pri hiži je tak zima, daj zahajcaj malo Štefica.

hajčati *inf* spavati

*Pogle decu kak so slatko zahajčala.

haklin *m* kuka

*Mamo novi haklin za kapute, zde več nemo metali prek stola.

hamper *m* kanta

*Se krpe su ti f hamperu.

hapiti se *inf* uhvatiti se posla

*Buš se i ti hapila malo po hiži?

haklin *m* kuka

*Jože, daj mi zahaklaj remen za tašnu, stalno mi se odlepluvlje.

hlaučjak *m* remen za hlače

*Hlaučjak mi je već naknap, ovo leto su moji zobi dost nakosali.

hlivati *inf* ulijevati

*Pazi kok hlivlješ, vse ti ide prek.

hosta ***f*** šuma

*Si su prešli f hostu kostaje pobirat.

hračniti ***inf*** pljunuti

*Daj zamisli Ljubica, došli smo f Zagreb, a moji ko prauvi seljauki hračkaju po cesti.

hvito ***adj*** savijeno

*Martin je reko da je oni žlejb odzgor preveč hvit.

hura ***f*** žurba

*Pri naši hiži furt mora biti nekakva vražja hura!

hveto ***adv*** neki prošli dan

*Pa kok je hmr? Še hveto je bil tuj, Jezos Marija!

I

iber ***adv*** preko

*Neznam kak je tak sfušal, še sam mu dal iber pedeset kuna.

icek ***m*** tele

*Fčere hjutro smo iceka dobili.

ihtati ***inf*** jecati, jako plakati

*Preveč ihtas, de se smiri malo, vse je dobro.

iskati ***inf*** tražiti

*Ti se nigdar nebi snašo h velikom gradu. Već jenu vuru išćeš ki je Črnomerec.

iva ***f*** njiva

*Počrnala buš na ivi celi den, sonce peče.

J

jarek ***m*** udolina

*F jarku smo, ki ste vi?

jaufkati ***inf*** jaukati, žailti se

*Non stop jaufčeš, ni ti dosta?

jekniti ***inf*** udariti

*Joža mekni tu lojtru od tud, saki put se jeknem, nigdar ju ne vidim.

jemati ***inf*** uzimati

*Jemlješ furt jengovo.

jengovo ***m*** njegovo

*Jengov oča je bil pri nas domaj.

jaulen ***adj*** zavidan

*Nije lepo biti jaulen.

jeza ***f*** ljutnja

*Čim se zmislim kaj je bilo, prime me jeza.

jezino ***f*** njezino

*Jezin auto furt tak škripi.

K

kaca ***f*** bačva, drvena posuda

*Jožaaa! Kam si kacu del? Si ju splahno?

kaditi se ***inf*** dimiti se

*Jezuš, ki je vrag to, kaj se tak kadi!

kaniti ***inf*** namjeravati

*Ne znam kak buš ti ali jas kanim pojti na mešu v Nedelju.

kastrola ***f*** posuda za pečenje

*Reči detetu da mu je večerja v kastroli, kad dojde domof z škoule.

kcu ***adv*** k tome

*Hodi kcoj, nebuš valjda tam stajal sam.

keden ***m*** tjedan

*Već keden dni čakam a bu kakvih novosti ili nebu nič.

kefa ***f*** četka za pranje

*V subotu treba skefati tepiha v sobi i v kuhiji.

kesen biti ***inf*** kasniti

*Furt kesniš.

kinčiti ***inf*** kititi

*Pusti malu Luciju, ona je povedala da bi ovoga leta ona htela bora kinčiti.

kladivec ***m*** čekić

*Kad sam bila micina, deda me plašil da bu me vudril z kladivcom po prstu či nebum dobra.

klafrati ***inf*** pričati

*Te penzionerske babe, navek klafraju kak da su na placu.

klatariti ***inf*** skitati se

*Ki ti je dečec, souseda? Pak klatari okoli?

kleti ***inf*** psovati

*Marica već zna. ak me prime jeza, odma počnem kleti.

kolec ***m*** deblji štap

*Zemi kolca v hosti, bumo ga sim prišrafili.

komaček ***m*** komadić

*Nisam lačna, samo bi probala komaček špekeca.

kopaja ***f*** posuda za hranjenje i pojenje životinja

*F kopaji maju krme za jesti, naj se sekirati.

koroš ***m*** kor

*F cirkvi na korošu tak lepo popevleju.

kostaj ***m*** kesten

*To leto bu pun dvor kostajih, treba to se pobrati.

kostura ***f*** nožić

*Prošteje je bilo, tam si navek nekakvu kosturicu kupim.

krajcati se ***inf*** mimoići

*Fčere sam se z Jožekom krajcala, tam pre hosti.

krma ***f*** sušena trava

*Sad kad treba pojti krmu obračat, si bežiju proč.

krmežljin ***m*** krmelj u oku

*Furt si krmežljine hmijem ali furt su mi h oku.

kruza ***f*** kuruza

*Ovo leto nismo kruzu pekli.

L

lajbek ***m*** prsluk

*Tej lajbek ti bormeš lepo paše.

landrati ***inf*** skitati se

*Pospraviti ne znaš, a landrati znaš?!

laziti ***inf*** polako hodati

*Tak mi je ko da klopec lazi po mene.

lesa ***f*** ograda

*Ak misliš meti pesa, prvo kaj moraš je meti lesu.

liba/ raca ***f*** patka

*Za Vuzem bumo racu spekli.

lomatati ***inf*** bučiti, udarati

*Jožek dete je pri hiži, spi. Furt lomačeš, de malo pazi.

luftati ***inf*** prozračiti

*Sinek, fest je zagušljivo, de bumo malo zluftali.

lehko ***ajd*** lako

*Lehko je pojti h školu nes, kad autobus dojde po vas.

LJ

ljukati ***inf*** gledati

*****Pogleč Rozika, kok se ovi dva mladih ljučeju.

ljukja ***f*** rupa

*Zval sam meštra kaj jutre dojde, treba popuniti tu ljukju h zidu.

ljukjasti ***adj*** rupičast

*Hiti tega kostaja proć, celi je ljukjasti.

ljušen ***adj*** lijep

*Tej sin od sousede je furt bil ljušen.

M

maular ***m*** ličilac

*Ovo leto bu maular došal h fižu, delali bumo sobicu za dete.

mašlin ***m*** mašna

*Sinek, deni si mašlina na ancug, sam vidla da je to moderno.

mehko ***ajd*** mekano

*Souseda mi je pokazala kok su joj mehki novi vanjkuši.

mekla ***f*** metla

*Primi se posla, mekla ti je tam!

melja ***f*** brašno

*Piše da še treba h melju deti malo cukura i onda zmiksati se skup.

meša *f* misa

*Saki put na meši vidim tega čoveka.

mešter *m* majstor

*Bome nebuš ti popravljal, Jože! Meštra zovi!

meti *inf* imati

*Nemreš Ljubica meti pesa samo tak, za jenga se treba brinuti.

migljati *inf* micati se, migoljiti se

*Furt se migljaš, daj malo miren buj!

militi se *inf* umiljavati se

*Mekni pesa, samo mi se mili, a malopret je jel.

mišaflin *m* lopatica za smeće

*Mišaflin mi se strgal, a novoga sam kupila.

morebiti *inf* možda, moguće

*Nema nikoga pri hiži, morebiti kaj su prešli na mešu.

mrguvati *inf* mrmljati, gunđati

*Mrguješ kaj medved!

mrzlo *adj* hladno

*Jenu mrzlu pivu, prosim!

muzgati *inf* topiti u ustima, cuclati

*Tej bomboni nisu kaj bi ih grizel, to su oni fini za muzganje.

N

na najgi ***adv*** pri kraju

*Treba natočiti benzina h auto, već je na najgi.

nabiksati ***inf*** ulaštiti

*Mamaa, očeš mi prosim te, nabiksati cipele? Kesnim na mešu.

nacejati se ***inf*** piti na silu

*Neću već piti nič, samo se nacejam.

nacoj ***m*** danas

*Nacoj bumo šle na feštu, Sobota je.

nafrkati ***inf*** nakovrčati

*Štefica, ka maš morti viklere? Htela bi si lasi nafrkati, nes je fešta na gmajni.

nafčen ***adj*** naučen

*Ti si isto kak i naš sused Ivica, sako jutro nafčen piti kavu.

nagjen ***adj*** nagnut

*Od kad si ti Jože slagal ormar, nekak je nagjen, ni te strah da se ne zruši?

nahero ***adj*** na krivo

*Z vaser vagom bi si to inače mogel naštimati znaš, nekak ti te slike na zidu nahero stojiju.

najenput ***adv*** odjednom

*I tak ti velim Štefica, še se nisem ni snašla, se mi je najenput došlo.

najti ***inf*** naći

*Trebali smo se pret dvajst minut najti pred vurom, še ni došal.

najte ***adv*** nemojte

*Najte se zuvati.

nakleh ***adv*** na podu

*Obuti se morem jedino ak se sednem nakleh.

nalukevati se ***inf*** provirivati

*Nemoj se niš nalukevati kroz prozor, moraš se vučiti celi den!

nateše ***adj*** natašte

*Doktor je prepisal da moraš nateše tablete spiti.

navada ***f*** navika

*Po naši stari navadi, mladenec furt prvo dojde po mladu h fižu.

napoj ***m*** hrana za svinje

*Či ne vredi, hiti h napoj.

ne hupati ***inf*** ne usuditi se

*Dojdi sim, či hupaš!

negda ***adv*** nekad

*Negda je se to bilo drugač.

negdo ***pr. n*** netko

*Nego je bil fćere tuj, si je zel stari šparet na dvorištu.

nekeri ***adv*** negdje

*Vladek, treba najti stari kladivec, hodi dole nekeri je h podrumu.

nes ***adv*** danas

*Čuj, nes ti je zadji den, sutra je rok već prešel.

norc ***m*** budala

*Ma nemoj, ti buš z mene norca delal!

norija ***f*** ludost

*Deca, samo su vam neke norije na pameti.

nošeča ***adj*** trudna

*Barica, si čula da je souseda noseča?

nucati ***inf*** koristiti

*Buš nucala te čižme ili ih hitimo proč?

nutre ***adv*** unutra

*Vune je zima, nutre je toplo.

O

obed ***m*** objed

*Dojdi či češ, zvala je strina na obed.

ober ***adv*** iznad

*Ober sega, še i to!

obleka ***f*** odjeća

*Čistu obleku še furt vesimo na afinger Jože, či nisi znal.

oblizeki ***f*** poslastice

*Gda gud dojdemo k tebi furt nekakvi oblizeki na stolu.

obračati ***inf*** okretati

*Ka pa, saki put dok velim da treba krmu obračati, si se delaju nori.

odehniti ***inf*** odahnuti

*Zde kad sam zgotovila, bar morem odehniti.

odzadi *adv* otraga

*De poglej, morti je Ljojzek lojtre pospravil odzadi.

odzgor *adv* odozgo

*Odzgor na diljah je se kaj se ne nosi, stara obleka.

ofirati *inf* zavoditi

*Na to sem došla, ti buš mene ofiral?!

oglabati *inf* zubima skidati meso sa kostiju

*Naj to hititi, pusti bu mama oglabala.

okapati *inf* okopavati

*Fćere sem celi den vrta okapala, nes pa nič.

omohavati se *inf* beskorisno se motati oko posla

*Vugni se proč, samo se omohavleš tud!

ophajati *inf* obilaziti

*Đurđica, zakaj pa tej dečec non stop ophaja sim?

oprava *f* haljina

*Marica, ki si pa zela tak ljušnu opravu?

otkleniti *inf* otključati

*Je, Jožek je pozabil ključe, zde neznam kok bumo otklenili lesu.

otpraviti se *inf* otputiti se

*Čuj Štefek, otpravljaš se več jenu vuru, kesni bumo.

otpreti *inf* otvoriti

*Otpri malo obloka, fest je vroće hu ti sobi.

ouča *m* otac

*Nemrem pojti nikam, ouča me ne pusti.

ozirati se *inf* osvrtati se

*Ne se ozirati, kaj se zgodilo, zgodilo se je.

P

pacati *inf* držati u rasolu

*Veprovinu moraš napacati 2 dni prejt nek buš del peč.

pačati se *inf* miješati se

*Tak si ko baba s placa, kaj se furt pačaš?

pajnkret *n* dječurlija

*Pogle malu pajnkret kok je ljušna.

pečejauk *m* pečeni kukuruz

*Gda bumo pečejake delali?

pemo *adv* idemo

*H sobotu je fešta pri vatrogascima, pemo?

penzlin *m* četkica, kist

*Z penzlinom bumo to prefarbali, nebu se nič vidlo.

perot *m* krilo

*Kaj pa je to za jesti? To je perot od čučike.

pipati *inf* čupati

*Drač je obrasel, treba za spipati vun.

pint *m* vrč (obično za vino)

*Tej pol litarni pintek mi je taman mera za jen den.

pleča *f* leđa

*Hiti se na pleča i delaj se ko da nemreš nič.

pletenka/ demižonka *f* boca opletena šibljem, obično za rakiju

*Ka si nor, z pletenke buš pil?

počakati *inf* pričekati

*Počakaj malo, kam ti pa se žuri?

počivati se *inf* odmarati se

*Deda se počivlje h sobi, ka nebuš slušajno galamo.

podbrivati se *inf* brijati se

*Furt se vuru i pol podbrivleš, Jože, hodi, ni kupona samo tvoja!

pofcati *inf* popišati

*Dečec se pofcal, hodi ga presvleči.

pofuriti se *inf* politi kipućom vodom

*Na kaj si se to pofurila?

pohabano *adj* istrošeno, uništeno

*Nemreš h pohabani jakni pojti na mešu.

polek *adv* pokraj

*Opće ne znam kaj se tak bedasto spominaš, lampa je furt bila polek kreveta.

pomalem *adv* polako

*Nebuš nigde zakesno ak buš se pomalem peljal.

porinuti *inf* pogurnuti

*Porini se malo, inače buš furt zadji.

potkuriti *inf* potpaliti peć

*Potkuri malo, zima je već.

prebaviti *inf* izdržati

*No i tak ti velim, Štefica sam Bog ka sam to prebavila.

precejati *inf* precjediti

*Precejam furt nekaj, z šupljega h prazno, znaš kok se veli.

prekfčere *adv* prekjučer

*Prekfčere je bil pop, posveto je hižu.

priden *adj* marljiv

*Ti si pa dečec, fest priden!

priskrbeti *inf* zaslužiti, zaraditi

*Priskrbela si je novi biciklin, tak je praf.

prpar *m* biber

*Prpra mi dodaj tam prek stola.

R

rajnglek *m* niska, široka posuda

*Na šparetu h rajngleku maš devenice za večerju.

rajši *adj* radije

*Rajši bum oral i kopal nek bum suđe pral!

razmeti *inf* razumjeti

*Kad gud dojdem h Zagreb, tam nič ne razmeju kaj povedam.

regvart *m* maslačak

*Zemi si tam nožeka i vrećku, pemo brat regvarta.

res *adv* stvarno?

*Res nebuš nikaj jel?

rit *f* stražnjica

*Či buš tak zločesta, po riti buš dobila!

rihtati se *inf* spremati se, dotjerivati se

*Rihtaš se tak ko da peš nekam.

rivati se *inf* gurati se

*Poludela bum s tobom! Kaj se furt nekam rivleš?

rudlavo *adj* kovrčavo

*Čini mi se da bu Ivanova ćerkica rudlava na jenga.

ružiti *inf* stvarati buku

*Naj ružiti s tim tak jako!

robec *m* rubac

*Stareša bakica s tim črlenim robcom na glavi je moja soseda.

ropček *m* maramica

*Maš ropčeka?

S

sakojački *adj* svakakvi

*Zemi jen cvetek za poklon, pogle tam su sakojački.

sauki *adj* svaki

*Sauka kokoš nes mora biti čeperana.

sejati *inf* sanjati

*Celu noć nisem mogla spati, lopove sem sejala.

sejeno *adv* svejedno

*Sejeno mi je keru boš farbu zbiral.

senca *f* sjena

*Vugni se proć, sencu mi delaš!

sfaliti *inf* uzmanjkati

*Sfalilo nam je cukura za kavu hjutro, boš prešel h dućan?

sikak *con* svakako

*Štefek, ja ti sikak pem h grad, či češ morem te pobrati.

sikam *adv* svugdje

*Takof ti je to nes posel, sikam te pošljeju na teren.

Sisvete *n* blagdan Svih Svetih

*Za Sisvete pemo hjutro na grobje, onda pa na obed vujči.

skefati *inf* očetkati

*Nesmeš s cipeljami na tepih, fčere sam ga skefala.

sleči se *inf* skinuti se

*Buš se slekel već jenput?

snočkaj *adv* sinoć

*Snočkaj su popevali vune do 3 hjutro.

souk *m* komad drva

*Za nes buju dosti par souki drv.

sprenavljati se *inf* pretvarati se

*Od staroga ćer? Nimam ju rada, non stop se sprenavlja.

stareši *adj* stariji

*Jengov oča ti je več stareši čovek.

stati se *inf* ustati se

*Stani se Jože, kesnimo na veliko več.

biti stiha *inf* biti tiho

*Stiha buj, zde ja povedam!

stirati *inf* istjerati

*Stiraj tega strajnšega cucka proč.

stokrat *adj* sto puta

*Več sam ti stokrat povedala, i opet nisi nič zapamto!

strajnski *adj* strani

*Strajnski čovek je došal f hužu, pa nisam hupala pojti z sobe vun.

svetečno *adj* svečano

*K meši se furt ide h svetečnoj obleki.

svetek *m* blagdan

*Nemreš delati na svetek, to se nigdar ne dela.

sviter *m* vesta

*Sviter si zemi, zima ti bu.

Š

šajba *f* staklo

*Nemreš se tak peljati, šajbe malo zglancaj.

šaropoljke *f* rolete

*Jože, zapri šaropoljke, svetlo bum vužgala.

šijak *m* vrat

*Za šijak treba prijeti kokoš, inače ti bu pobegla.

šivenka *f* igla

*Maš keru šivenku viška domaj?

škaf *m* posuda za grožđe

*Štef, zakaj nisi malo splahnul škaf?

škrljak *m* šešir

*Pogle Štefica! Kaput, škrljak, rukavice.. to ti je pravi čovek!

škorje *n* gumene čizme

*Maš kakve škorje za obuti?

škrneclin *m* papirnata vrećica (obično za kruh)

*Kaj pa to maš h škrneclinu?

šlafruk *m* kućni ogrtač

*Mama, daj mi kupi tej šlafruk, pogle kok je lepi!

šmugnuti *inf* pobjeći

*Štefek, povej joj nekaj, šmugnula je čim sam rekla da treba suđe prati.

šnala *f* ukosnica

*Šnalu si pozabila pri meni.

špahtlin *m* alat za čišćenje u obliku lopatice

*Dodaš mi špahtlin?

špajza *f* smočnica

*H špajzi su ti si mogući eurokremi, namazi i pekmezi.

špeceraj *m* kupljene namirnice za kućanstvo

*Od špeceraja več nič ni ostalo.

špeglin *m* ogledalo

*Ljubica, si zela špeglin?

šporhot/ šparet *m* štednjak, peć

*Najlepše se greti na šporhot.

štoplin *m* čep

*S štoplinom zapri tu flašu.

štumfi *m* čarape

*Prosim te, zemi mi jene štunfe, zde su na akciji h dućanu.

štrti *adj* četvrti

*Štrti den več nisem mogla kopati.

švicati *inf* znojiti se

*Pak si zašvical hitro.

T

tackati *inf* gaziti

*Tackala sam celo vreme po blatu.

teki *adv* uskoro

*Teki buju gosti došli a še nismo nič pripravili.

takof *adj* takav

*Takof je kakof je, kaj sad.

tancati inf plesati

*Buš tancala s menom?

tener *m* tanjur

*Či se zdrobi tener, muško bu.

tentati *inf* uznemiravati

*Ivica, pusti braceka na miru, tentaš ga celi den.

toboš *adv* tobože

*Toboš je povedala kak ga nigdar ni vidla.

tork *m* utorak

*H tork mam termin za pojti k doktoru.

tranik *m* livada

*Loptu ste tam na traniku ostavili, hote po ju!

trebiti *inf* prebirati

*Dok ti skuhaš juhu, jas bom strebila pažulj.

trsje *n* vinograd

*Delate kaj h trsju ili je vse zarašjeno?

trucati *inf* nuditi

*Bum si zela jen komaček, furt me trucaš.

tuhtovina *f* vlaga

*Tej tvoj vanjkuš ma deh po tuhtovini.

tuliko *adj* toliko

*Več sem ti tuliko krat rekla da zgotoviš obed!

U

utvarati *inf* umišljati

*Utvaraš si malo preveč, sinek!

V

vanjkuš *m* jastuk

*Tej trdi vanjkuš mi je najboljši za naspati se.

vanglin *m* kadica

*H vanglinu si pustila stare štumfe?

večkrat *adj* više puta

*Večkrat sem bila pri jihovi hiži, su si lepo sredili nutra.

vendar *adv* možda

*Vendar bo šla nekeri po friško mleko.

venec *m* vijenac

*Zde buju venci skopleši nek inače, tak je furt pret Sisvete.

vleči *inf* vuči

*Ne me vleči za jezik.

vlevati *inf* ulijevati

*Ne mi več soka točiti, samo bezveze vlevam hu se.

vnadol *adv* nizbrdo

*Ja ne znam kok je tebi, ali meni je vnadol furt boljše pojti.

vohati *inf* ponjušiti

*Veliju da tej cucek neče nič, malo samo pohovne i prejde.

vosko *adj* usko

*Mama, preveč ti je voska ta kiklja, maš keru veću?

vrniti se *inf* vratiti se

*Vrni se, Štefica! Nemreš nikam jer nisi sobu pospravila!

vrteti se *inf* vrtiti se

*Buš se prehitil kok se vrtiš na tem stolcu.

vse *adv* sve

*Vse, vse mi je zela.

vudriti *inf* udariti

*Vudril me je kak balavca.

vugnuti se *inf* maknuti se

*Vugni se malo, i mi bi hteli videti.

vugurek *m* krastavac

*Nes sem pobirala vugurke z vrta, da ne propadneju.

vujec, vujča *m* ujak

*Vujča te dal pozdraviti.

Z

zabadaf *adj* besplatno / uzalud

*Zabadaf mu povedaš, ne razme!

zabadati *inf* uplitati se

*Soseda bu pak pitala kaj ima novoga, sikam se zabada.

zahliknuti se *inf* zagrcnuti se

*Zahliknula se jer furt samo riva h zube.

zakleniti *inf* zaključati

*Si zaklenila lesu?

zakuriti *inf* upaliti vatru

*Tata je hjutro zakuro, tak da mu nam toplo kad se stanemo.

zarašjeno *adj* zaraslo

*De si podbrij tu zarašjenu bradu.

zapirati *inf* zatvarati

*Zapirala se vrata i strgala je kvaku.

zašpotati *inf* izgrditi

*H školi sam dobil kolca, i još su me doma zašpotali vsi po redu.

zatelebati se *inf* zaljubiti se

*Velim ti jas, fest se buš zatelebal!

zavleči se *inf* zavuči se

*Zavleči se pod poplun dok se nisi zmrznula.

zažmekniti *inf* ocijediti

*Ni mi mašina praf veš zažmeknila.

zbantovati *inf* uznemiriti, zbuniti

*Hodi proč, samo me tuj zbantuvleš!

zbigecati se *inf* dotjerati se

*Gdo se pa to tak zbigecal?

zbrati *inf* izabrati

*Zbrala sem najljepšega cveteka kerega su meli.

zde *adv* sad

*Zde je prešel, tej čas.

zdehuvati *inf* uzdisati

*Tak zdehuvleš ko da buš hmrla.

zdenec *m* bunar

*Nimamo mi gradsku vodu, pijemo z zdenca.

zdojiti *inf* izmusti

*Fčere sem zdojila kravu Mucu, nes pa kravu Lisu.

zdrapati *inf* poderati

*Tak zdrapanih hlačaj buš hodila okoli?

zebsti *inf* smrzavati (se)

*Fest me zebe za roke i noge, pemo nekam na toplo?

zeti *inf* uzeti

*Joža, kaj da ti povem, zela mi je najboljše godine života.

zgoditi se *inf* dogoditi se

*Zgodilo se tak kak si čul.

zgotoviti *inf* završiti

*Zgotovi s tem, preveč odugovlačiš.

zgrabiti *inf* uhvatiti, ugrabiti

*Zgrabil sam priliku i nebum ju pustil samo tak.

zizati *inf* sisati

*Pogle maciku kak ziza.

zmenkati *inf* ponestati nečega

*Zmenkalo mi je jajci za kolač.

zmisliti se *inf* sjetiti se

*Zmislis se kaj, kok je negdar bilo?

zmotavati se *inf* lagati, izmotavati se

*Ne motaj več, celi si se zmotal.

zmržjen *adj* smrznut

*Čučeka je zmržjen, treba ga zeti z škrije vun.

znucano *adj* iznošeno

*Nucaj dok ne znucaš.

zoblje *n* grablje

*Zobljala sem celi cen, z novim zobljami.

zuvati *inf* izuvati obuću

*Ni tak čisto da bi se zde morali zuvati.

Ž

žegetati *inf* škakljati

*Vse bum povedala, ak me prestaneš žegetati!

žeja *f* žeđ

*Maš kaj za piti? Žeja me prijela.

žerjafka *f* lopatica za nošenje žeravice

*Zgubili smo jedinu žerjafku keru smo meli.

živad *f* perad

*Od živadi su mi še čučeki ostali.

živina *f* domaće životinje

*Fest puno živine mate, kok vse to hranite?

žlabrati *inf* brbljati

*Ftihni malo, za kaj tak puno žlabraš?

žneranec *m* vezica za cipele

*Žneranci su ti odvezani.

žreti *inf* žderati

*Žerješ kak da nisi meso nigdar vida.

žukati *inf* ljuljati

*Pemo se žukat?

žuliti *inf* trljati rublje pri ručnom pranju

*Moram to žuliti dok zmazanoča ne prejde proč.

7. ZAKLJUČAK

Kajkavsko narječje dijeli se na 15 jedinica, tj. poddijalekata. Gornjosutlanskim dijalektom govori se u mjestima koja se nalaze uz sami gornji tok rijeke Sutle. Mjesta koja su bila istraživana od strane autorice Celinić nalaze se jedno do drugoga te su im glavna obilježja dijalekta ista, međutim svako ima svoje karakteristike govora.

Kumrovec se smjestio uz samu granicu sa Slovenijom, dijeli ih rijeka Sutla. Zbog svoga položaja, kumrovečki govor poprimio je mnoge karakteristike slovenskoga štajerskog govora. Osim zbog svoje povijesti vezane uz Josipa Broza Tita, Kumrovec je zanimljiv zbog načina života njegovih mještana te zbog samoga svog nastanka. Zanimljivost vokalizma u kumrovečkome govoru možemo pronaći u međuodnosu njegovih devet vokala te je specifičnosti po izdvajanju monoftonškog vokalizma i zatvorenoga refleksa dugih, a otvorenih kratkih *ə, ě, e i ę*. Značajna je i promjena sonanta *v* ispred nekih vokala, dok se sonant *l* uz iznimke uglavnom ostaje neizmijenjen. Opstruent *x* (h) ostaje neizmijenjen u svim položajima, opstruent *t* daje *c,* dok *d* daje *r*. Skupovi se u pravilu mijenjaju zbog svoje intonacije i akcentacije.

Prilikom prikupljanja informacija i podataka od mještana Kumrovca, upoznala sam ne samo odrednice govora, već i običaje, ondašnju kulturu te prirodu međuljudskih odnosa. Izvornih govornika Kumrovečkoga govora sve je manje te se ljepota toga govora sve manje prenosi s koljena na koljeno. Smatram da bi i naši budući naraštaji trebali biti upoznati s dijalektima naših krajeva. Nadam se da je ovim radom barem djelomično očuvana i naglašena vrijednost Kumrovečkog kraja i jezika.

LITERATURA

1. Celinić Anita „Gornjosutlanski konsonantizam“, *Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.*, br. 28, Zagreb, 2002.

2. Celinić, Anita „Gornjosutlanski dijalekt kajkavskoga narječja u svjetlu fonologije“, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, Zagreb, br. 17, 2011.

3. Jagarčec, Nada „Kulturno-povijesne odrednice Kumrovečkog kraja“ *Muzeologija*, br. 34., Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb.

4. Magašić, Anica, *Monografija Kumrovec*, Spomen-park Kumrovec, Kumrovec, 1979.

5. Lončarić, Mijo, *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.

6. Ivić, Pavle, „Procesi rasterećenja vokalskog sistema u kajkavskim govorima“, *Zbornik za filologiju i lingvistik*u, br. 11, Zagreb.

7. Ivšić, Stjepan, „Jezik Hrvata kajkavaca“, *Ljetopis JAZU*, br. 48, Zagreb.

ELEKTRONIČKI IZVORI:

1. https://hr.wikipedia.org/wiki/Kumrovec, pristupljeno 03.11.2017.

2. http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/, pristupljeno 03.11.2017.

3. http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/, pristupljeno 03.11.2017.

4. http://www.kumrovec.hr/o-opcini-2/povijest/, pristupljeno 8. 11. 2017.

ŽIVOTOPIS

Zovem se Natalija Moguljak, rođena sam 14. studenoga 1993. godine u Zagrebu. Pohađala sam osnovnu školu „Vukomerec“ u Zagrebu, a sedmi i osmi razred OŠ „Ljudevita Gaja“ u Zaprešiću. Pohađala sam srednju školu „Prirodoslovna škola Vladimira Preloga“ u Zagrebu, smjer kozmetičar. Godine 2012. završila sam srednju školu te akademske godine 2013./2014. upisala sam Preddiplomski studij ranog i predškolskog odgoja u Čakovcu.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOG RADA

IZJAVA

Ja, dolje potpisana Natalija Moguljak, kandidat za prvostupnicu Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Potpis pristupnika

_____